PARTONIMIYA TUSHUNCHASI VA UNI TILSHUNOSLIKDA O‘RGANISH TARIXI

A.A.Haydarov[1], D.S.Shamsullayeva[2]

1. BuxDU professori
2. BuxDU professori II bosqich magistr

Mas'ul muallif: Haydarov Anvar Askarovich, BuxDU professori.

e-mail: a.a.haydarov@buxdu.uz

Received: 26 Oktabr 2026
Accepted: 31 Oktabr 2026
Published: 05 Noyabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Haydarov, A. A. PARTONIMIYA TUSHUNCHASI VA UNI TILSHUNOSLIKDA O‘RGANISH TARIXI / A. A. Haydarov, D. S. Shamsullayeva // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 11, № 1. — B. 158–161.

Annotatsiya. Mazkur maqolada leksik birliklar o‘rtasidagi butun–bo‘lak munosabati - partonimiya tushunchasining shakllanishi va tilshunoslikda o‘rganilish tarixi yoritiladi. Tahlilda tarixiy-qiyosiy usul va kontent-tahlildan foydalanildi. Natijalar falsafiy, leksik-semantik, kognitiv, taksonomik va formal-ontologik bosqichlar bo‘yicha tizimlashtirilib, o‘zbek tilshunosligidagi holat bilan qiyoslandi. Muhokamada butun–bo‘lak munosabatining turlari, tranzitivlik chegaralari va uning kognitiv mohiyati haqidagi qarashlar solishtirildi.

Kalit so'zlar: butun–bo‘lak munosabati, mereologiya, meronimiya, partonomiya, tranzitivlik, taksonomiya, leksik semantika.

ПОНЯТИЕ ПАРТОНИМИИ И ИСТОРИЯ ЕГО ИЗУЧЕНИЯ В ЯЗЫКОЗНАНИИ

Аннотация. В данной статье освещаются становление понятия партонимии - отношения «целое – часть» между лексическими единицами - и история его изучения в языкознании. В анализе использованы историко-сопоставительный метод и контент-анализ. Результаты систематизированы по философскому, лексико-семантическому, когнитивному, таксономическому и формально-онтологическому этапам и сопоставлены с состоянием вопроса в узбекском языкознании. В обсуждении сопоставлены взгляды на типы отношения «часть – целое», границы транзитивности и его когнитивную сущность.

Ключевые слова: отношение часть–целое, мереология, меронимия, транзитивность, таксономия, лексическая семантика.

THE CONCEPT OF PARTONYMY AND THE HISTORY OF ITS STUDY IN LINGUISTICS

Abstract. This article analyzes the concept of partonymy - part–whole relation between lexical units - and the history of its study in linguistics. The analysis uses the historical-comparative method and content analysis. The results are systematized into philosophical, lexico-semantic, cognitive, taxonomic and formal-ontological stages and compared with the state of research in Uzbek linguistics. The discussion compares views on the types of part–whole relations, the limits of transitivity and the cognitive nature of the relation.

Keywords: part–whole relation, mereology, meronymy, partonomy, transitivity, taxonomy, lexical semantics.

Kirish. Lug‘atga tashqaridan qaralsa, u so‘zlarning tartibsiz to‘plamiga o‘xshab ko‘rinadi. Aslida esa har bir so‘z o‘z o‘rniga ega: u boshqa so‘zlar bilan ma’no jihatidan ko‘rinmas iplar orqali bog‘langan. Bu iplarning eng muhimlari sifatida tilshunoslikda odatda ikki umumiy munosabat - «tur–jins» va «qism–butun» munosabatlari ajratiladi [1]. Birinchisi «olma - meva» kabi juftliklarda ko‘rinadi. Ikkinchisi esa «barmoq - qo‘l», «sahifa - kitob», «shox - daraxt» singari juftliklarda namoyon bo‘ladi va aynan shu maqolaning mavzusidir.

Ingliz tilidagi adabiyotda qismni bildiruvchi so‘z meronim, butunni bildiruvchi so‘z holonim deb ataladi [10]. Munosabatning o‘zi turli an’analarda turlicha nomlanadi: meronimiya (Cruse, Winston va hamkasblari) [5; 10], partonomiya (Tversky) [7], partonimiya (o‘zbek tilshunosligida, B. Qilichev ishida) [15]. Atamalar ko‘p, hodisa esa bitta. Shu sababli tushunchaning mazmunini aniq anglash uchun uning tarixini - qaysi fan, qaysi savol bilan unga murojaat qilganini - ketma-ket ko‘rib chiqish zarur.

Tadqiqotning maqsadi - partonimiya tushunchasining shakllanishi va tilshunoslikda o‘rganilish tarixini tizimlashtirish. Maqsadga erishish uchun uchta savolga javob izlandi: (1) qism–butun munosabati haqidagi qarashlar qaysi fanlarda va qanday ketma-ketlikda shakllangan; (2) tilshunoslik, psixologiya va ontologiya bu munosabatni qanday tasniflagan va qaysi muammolarni muhokama qilgan; (3) o‘zbek tilshunosligida partonimiya qaysi tadqiqotlarda o‘rganilgan.

Material va metodlar. Material sifatida qism–butun munosabatini (meronimiya, partonomiya, partonimiya) nazariy jihatdan yoritgan yoki tasniflagan ilmiy ishlar tanlandi. Ular oltita guruhga ajratildi: mereologiyaga oid falsafiy ishlar [2; 3]; leksik semantikadagi tranzitivlik haqidagi ishlar [4; 5]; kognitiv psixologiya tadqiqotlari [6–9]; qism–butun

turlarini tasniflagan ishlar [10–12]; formal-ontologik ishlar [13; 14]; rus va o‘zbek tilshunosligidagi ishlar [1; 15–20]. Ish quyidagi shartlardan kamida bittasiga javob berganda tanlandi: u qism–butun munosabatiga yangi tushuncha, tasnif yoki savol kiritgan yoki keyingi tadqiqotlarga asos bo‘lgan; u jurnal maqolasi, monografiya, entsiklopediya maqolasi yoki dissertatsiya avtoreferati kabi tekshirish mumkin bo‘lgan nashr; o‘zbek tilshunosligi uchun esa partonimiyaga yoki unga yondosh paradigmatik munosabatlarga bag‘ishlangan. Tadqiqotda tarixiy-qiyosiy usul (yondashuvlar paydo bo‘lish ketma-ketligini aniqlash), kontent-tahlil (ta’riflar, tasniflar va misollarni solishtirish) hamda tizimlashtirish usullaridan foydalanildi. Davrlashtirish ikki asosga - xronologiya va yondashuv turiga - tayandi; natijalar 1-jadvalda umumlashtirildi.

Natijalar 1. Falsafiy bosqich: mereologiya

Qism va butun haqida o‘ylash tilshunoslikdan ancha oldin boshlangan. «Mereologiya» - qism va butun munosabatlari nazariyasi - nomini yunoncha μέρος, ya’ni «qism» so‘zidan oladi; uning ildizlari presokratik atomistlar, Aflotun va Aristotel asarlariga, keyinroq o‘rta asr sxolastlariga borib taqaladi [2]. Ammo qism–butun munosabatlarining rasmiy nazariyasi zamonaviy falsafaga asosan Brentano va uning shogirdlari orqali kirib keldi; ular orasida Gusserlning «Mantiqiy tadqiqotlar»ining (1901) uchinchi tadqiqoti alohida o‘rin tutadi [2]. «Butun va qismlar nazariyasi haqida» deb nomlangan bu tadqiqot qism–butun munosabatini Gusserl loyihasining markaziga qo‘ygan [3].

Bu munosabatlar nazariyasiga aniq, aksiomatik shakl polshalik mantiqchi Stanislav Leśniewski tomonidan berildi: uning 1916-yilda polyak tilida yozilgan asari shu yo‘nalishni boshlab berdi [2], «mereologiya» atamasining o‘zi ham unga tegishli [3]. Leśniewski asarlari polyak tilida bo‘lgani uchun keng kitobxonga yetib bormadi; nazariya zamonaviy ontologlar va metafiziklarning diqqat markaziga Leonard va Gudmenning «Individlar hisobi» (1940) asari nashr etilgandan keyingina kirdi [2]. Mereologiya «qism» tushunchasiga hech qanday ontologik cheklov qo‘ymaydi: u har qanday mohiyat va uning tarkibiy qismlari orasidagi munosabatni qamrab olishga intiladi [2]. Shu bilan birga, tabiiy tilda «qismi» so‘zi torroq va nozikroq ma’nolarda ham ishlatiladi, shuning uchun mereologiyaning tamoyillari tilga o‘z-o‘zidan ko‘chib o‘tadi deb kutish to‘g‘ri emas [2].

2. Leksik-semantik bosqich: tranzitivlik muammosi

Lingvistik nuqtayi nazardan qism–butun munosabatiga bag‘ishlangan, keng iqtibos keltiriladigan ishlardan biri - D. A. Cruse’ning 1979-yilda «Journal of Linguistics» jurnalida chop etilgan maqolasi [4]. Muallif savol qo‘yadi: qism–butun munosabati tranzitivmi? Ya’ni «kaft - qo‘lning qismi» va «qo‘l - tananing qismi» bo‘lsa, «kaft - tananing qismi» degan xulosa har doim to‘g‘ri chiqadimi? [4] Bu misolda xulosa to‘g‘ri chiqadi. Biroq Cruse ta’kidlaganidek, ko‘p hollarda tranzitivlik hech bo‘lmaganda «g‘alati» eshitiladi [4].

Buni o‘z tilimizda sinab ko‘rish qiyin emas. «Tutqich eshikning qismi» deymiz, «eshik uyning qismi» deymiz, ammo «tutqich uyning qismi» deyishga til bormaydi (bu misol bizniki; g‘oya Cruse’ning tranzitivlik haqidagi kuzatuviga tayanadi [4]). Yoki: «Karimov kafedra a’zosi», «Karimovning qo‘li Karimovning qismi» - lekin «Karimovning qo‘li kafedraning qismi» deb bo‘lmaydi. Winston va hamkasblari shunga o‘xshash holatlarni merologik sillogizmlardagi ko‘rinma tranzitivsizlik sifatida tahlil qiladilar [10]. Falsafada ham shu kuzatuv e’tibor topgan: Stanford falsafa entsiklopediyasida keltirilgan harbiy misolda shaxs kichik bo‘linmaning, kichik bo‘linma kattaroq bo‘linmaning qismi hisoblanadi, lekin shaxslar hech qachon katta birlashmalarning qismi sanalmaydi [2]. Cruse’ning «Lexical Semantics» (1986) monografiyasi [5] keyingi tadqiqotlarda doimiy tayanch bo‘lib keldi: masalan, Chaffin va hamkasblarining empirik ishi ham uni asosiy manbalar qatorida keltiradi [5; 12].

3. Kognitiv bosqich: qismlar va kategoriyalash

1980-yillarning o‘rtalarida qism–butun masalasiga psixologlar boshqa tomondan yondashdilar. B. Tversky va K. Hemenway (1984) «Obyektlar, qismlar va kategoriyalar» maqolasida kishilar narsalarni qanday guruhlashini qismlar orqali tushuntirishga urindilar [6]. Ularning topishicha, asosiy daraja kategoriyalari («stol», «qush» darajasi) bir-biridan aynan qismlari bilan farqlanadi, quyi daraja a’zolari esa qismlarni umumiy bo‘lishadi va boshqa belgilari bilan farq qiladi [6]. Informantlar narsaning qaysi qismlari borligi haqida o‘zaro kelishgan, qismlarning nisbiy «yaxshiligi» borasida ham bir-biriga yaqin baho bergan [6]. Murphy bayonida bu natija shunday ifodalanadi: ro‘yxatga olingan qismlar soni yuqori (umumiy) darajadan asosiy darajaga o‘tganda keskin ko‘payadi, asosiydan quyi darajaga o‘tganda esa deyarli o‘zgarmaydi [8]. Mualliflarning o‘zi keyinroq bu g‘oyani qisqa umumlashtirdi: qismlar narsaning tashqi ko‘rinishini uning vazifasi bilan bog‘laydi [9]. Tversky bu mavzuni 1989-yilda «Qismlar, partonomiyalar va taksonomiyalar» nomli maqolasida davom ettirdi [7]. Sarlavhaning o‘zidayoq mualliflar qismlar ierarxiyasini (partonomiya) va tur–jins ierarxiyasini (taksonomiya) yonma-yon qo‘yayotgani ko‘rinib turibdi [7]. Bu qarash tanqidsiz qolmadi: G. Murphy (1991) sun’iy kategoriyalar bilan o‘tkazgan tajribalarida qismlar asosiy darajani hosil qilish uchun na zarur, na yetarli degan xulosaga keldi [8]. Tversky va Hemenway esa bu xulosani asossiz va chalg‘ituvchi deb baholab, u sun’iy taksonomiyaga tayanganini, tabiiy kategoriyalarning tuzilishini aks ettirmasligini ta’kidladilar [9].

4. Taksonomik bosqich: qism–butun turlari

M. Winston, R. Chaffin va D. Herrmann (1987) ingliz tilida part of iborasi va unga yaqin ifodalarning qo‘llanilishini tushuntiruvchi meronimik munosabatlar taksonomiyasini yaratdilar va undan merologik sillogizmlardagi ko‘rinma tranzitivsizlikni izohlashda foydalandilar [10]. Maqola yozilgan davrda meronimiya ko‘pincha boshqa semantik munosabatlardan aniq ajratilmas, sinfga kiritish bo‘yicha psixologik tadqiqotlarda esa qism–butun juftliklari ham namuna sifatida kiritilar edi [10]. Bu chalkashlik hatto «Robins are a part of birds» («Robinlar - qushlarning bir qismi») degan sarlavhali 1986-yilgi tajriba maqolasida ham o‘z aksini topgan [11].Winston va hamkasblari qism–butunning olti turini ajratadilar: komponent–yaxlit obyekt, a’zo–to‘plam, ulush–massa, material–obyekt, xususiyat–faoliyat va joy–hudud [10]. Masalan, «g‘ildirak - mashina» birinchi turga, «o‘quvchi - sinf» ikkinchisiga, «po‘lat - velosiped» to‘rtinchisiga kiradi

(misollar bizniki). Turlarni farqlashda ular funksionallik, bir jinslilik va ajraluvchanlik kabi xususiyatlarga tayanadilar [10]. Chaffin, Herrmann va Winston (1988) tajriba ishtirokchilaridan qism–butun misollarini guruhlashni va har bir munosabatni «qism» ma'nosidagi so'z bilan nomlashni so'radilar; hosil bo'lgan empirik taksonomiya meronimiyaning uchta asosiy turini - qism–butun (cup - handle), material (cup - china) va faza (growing up - adolescence) - ajratdi, qism–butun turi esa yana sakkizta kichik turga bo'lindi [12].

5. Formal-ontologik bosqich

Qism–butun munosabatlariga qiziqish keyinroq tilshunoslik va psixologiyadan tashqariga - konseptual modellashtirish va ontologiyalar sohasiga ham o'tdi. P. Gerstl va S. Pribbenow (1995) qism–butun munosabatlarining tasnifini taklif qildilar [13]; Stanford falsafa entsiklopediyasi bu ishni Winston va hamkasblarining taksonomiyasi bilan bir qatorda dastlabki tasniflar namunasi sifatida eslatadi [2]. C. M. Keet va A. Artale (2008) adabiyotda taklif etilgan qism–butun turlarining ko'pi aniq rasmiy ta'rifga ega emasligini ta'kidlab, mereologik va meronimik qism–butun munosabatlarining formal taksonomiyasini taklif qildilar [14]. Ularning ishida barcha mereologik qismlik munosabatlari tranzitiv degan da'vo ham muhokama qilinadi [14].

6. O'zbek tilshunosligida partonimiya

O'zbek tilshunosligida partonimiya maxsus tadqiqot mavzusi sifatida 1990-yillarda ko'zga tashlanadi: B. Qilichevning «O'zbek tilida partonimiya» mavzusidagi filologiya fanlari nomzodi dissertatsiyasi avtoreferati 1997-yilda Toshkentda e'lon qilingan [15].Shu yillarda paradigmatik munosabatlarga bag'ishlangan boshqa ishlar ham yaratilgan: R. Safarovaning o'zbek tilida giponimiya haqidagi nomzodlik avtoreferati (1990) [16], O. Bozorovning darajalanishga oid doktorlik avtoreferati (1997) [17], Sh. Iskandarovaning o'zbek leksikasini mazmuniy maydon sifatida o'rganishga bag'ishlangan doktorlik avtoreferati (1998) [18]. Bu ishlar M. Saparovaning o'zbek tili tezaurusida otlar guruhiga oid so'zlarni ma'noviy kategoriyalash masalasiga bag'ishlangan maqolasida adabiyotlar qatorida keltirilgan [19]. So'nggi yillarda mavzu qiyosiy yo'nalishda ham o'rganilmoqda: S. Mustafaeva (2024) ingliz va o'zbek tillaridagi meronimik hodisalarni semantik, leksik va pragmatik jihatlardan qiyosiy tahlil qiladi [20].

1-jadval.

Partonimiyani o'rganish bosqichlari

Bosqich	Yondashuv	Asosiy ishlar	Nimaga e'tibor qaratilgan	Manba
Falsafiy	Mereologiya	Gusserl (1901), Leśniewski (1916), Leonard va Gudmen (1940)	Qism va butunning umumiy nazariyasi	[2; 3]
Leksik-semantik	Tranzitivlik tahlili	Cruse (1979, 1986)	Qism–butun tabiiy tilda tranzitivmi	[4; 5]
Kognitiv	Qismlar va kategoriyalash	Tversky va Hemenway (1984), Tversky (1989), Murphy (1991)	Qismlarning asosiy daraja kategoriyalaridagi roli	[6–9]
Taksonomik	Qism–butun turlari	Winston va boshq. (1987), Chaffin va boshq. (1988)	Meronimik munosabatlarning xilma-xilligi	[10; 12]
Formal-ontologik	Konseptual modellashtirish	Gerstl va Pribbenow (1995), Keet va Artale (2008)	Qism–butun turlarini rasmiy ta'riflash	[13; 14]
O'zbek tilshunosligi	Leksik-semantik, qiyosiy	Qilichev (1997), Mustafaeva (2024)	O'zbek tilida partonimiya	[15; 20]

Muhokama. Natijalar partonimiya tushunchasi bir necha fan chorrahasida shakllanganini ko'rsatadi. Falsafiy nazariya «qism»ga cheklov qo'ymagani uchun [2], tilshunoslik uning tabiiy tilda qanday ishlashi masalasiga duch keldi; tranzitivlik muammosi aynan shu yerda paydo bo'ladi [4]. Taksonomik yondashuv bu muammoga bitta yechim taklif qiladi: ko'p chalkashliklar qism–butun munosabatining turlari aralashib ketishidan kelib chiqadi, shu sababli turlarni ajratish kerak [10; 12]. Formal yondashuvlar esa bu turlarni aniq ta'riflash zarurligini oldinga suradi va tranzitivlik masalasini yana muhokama markaziga qaytaradi [14]. Cruse ko'targan savol qariyb o'ttiz yil o'tib ham dolzarbligini yo'qotmagani shundan ko'rinadi.

Kognitiv tadqiqotlar [6; 8; 9] muhokamaga boshqa o'lchov qo'shadi. Bizningcha, ulardan chiqadigan asosiy saboq shuki, qism–butun munosabati faqat so'zlar orasidagi «lug'aviy» bog'lanish emas, u inson ongida dunyoni tartibga solishning usullaridan biri hamdir. Shu sababli partonimiyani faqat lug'at izohlari doirasida o'rganish uning muhim qismini ko'rmay qolishga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga, Murphy va Tversky–Hemenway o'rtasidagi bahs [8; 9] qismlarning kategoriyalashdagi roli hali ham bir ma'noli baholanmayotganini ko'rsatadi.

Terminologik xilma-xillik ham e'tiborga loyiq. Bir hodisa ingliz tilidagi adabiyotda ko'pincha «meronimiya» yoki «qism–butun munosabati» [5; 10; 14], kognitiv psixologiyada «partonomiya» [7], o'zbek tilshunosligida «partonimiya» [15] deb nomlanadi. Bu tafovut tadqiqotlarni solishtirishni qiyinlashtiradi, shuning uchun o'zbekcha ishlarda xalqaro atamalar bilan moslik ko'rsatib borish foydali.

O'zbek tilshunosligida partonimiya 1990-yillardan e'tirof etilgan mavzu [15], so'nggi yillarda esa u qiyosiy yo'nalishda ham o'rganilmoqda [20].

Xulosa. Ko'rib chiqilgan tarix partonimiya tushunchasining bir necha qatlamdan tashkil topganini ko'rsatadi.

Falsafada u qism va butunning umumiy nazariyasi - mereologiya sifatida shakllandi [2; 3]. Leksik semantikada u aniq savol atrofida jonlandi: tabiiy tilda qism–butun munosabati tranzitivmi [4]. Bu savolga javob izlash qism–butun munosabatining yagona emas, bir necha turdan iborat ekanini ko‘rsatdi [10; 12]. Kognitiv tadqiqotlar qismlar kategoriyalashda ham muhim rol o‘ynashini ko‘rsatdi [6; 8; 9], formal yondashuvlar esa bu munosabatlarni aniq ta’riflash zarurligini oldinga surdi [14]. O‘zbek tilshunosligida bu yo‘nalishdagi izlanishlar boshlangan [15; 20]; ularni zamonaviy nazariy yondashuvlar bilan boyitish keyingi tadqiqotlarning vazifasi bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

[1] Русина Ю. Н. О меронимии и схожих с ней семантических отношениях [Электронныйресурс].URL:https://rep.polessu.by/bitstream/123456789/24650/1/O_meronimii.pdf

[2] Varzi A. C. Mereology. In: Stanford Encyclopedia of Philosophy (archive, Fall 2003edition).URL:https://plato.stanford.edu/archives/fall2003/entries/mereology/

[3] Gruszczyński R., Varzi A. C. Mereology then and now. Logic and Logical Philosophy, 2015, vol. 24, pp. 409–427. DOI: 10.12775/LLP.2015.024

[4] Cruse D. A. On the transitivity of the part-whole relation. Journal of Linguistics, 1979, vol. 15, no. 1, pp. 29–38.

[5] Cruse D. A. Lexical Semantics. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.

[6] Tversky B., Hemenway K. Objects, parts, and categories. Journal of Experimental Psychology: General, 1984, vol. 113, no. 2, pp. 169–193.

[7] Tversky B. Parts, partonomies, and taxonomies. Developmental Psychology, 1989, vol. 25, pp. 983–995.

[8] Murphy G. L. Parts in object concepts: Experiments with artificial categories. Memory & Cognition, 1991, vol. 19, no. 5, pp. 423–438. DOI: 10.3758/BF03199563

[9] Tversky B., Hemenway K. Parts and the basic level in natural categories and artificial stimuli: Comments on Murphy (1991). Memory & Cognition, 1991, vol. 19, no. 5, pp. 439–442. DOI: 10.3758/BF03199565

[10] Winston M. E., Chaffin R., Herrmann D. A taxonomy of part-whole relations. Cognitive Science, 1987, vol. 11, no. 4, pp. 417–444. DOI: 10.1016/S0364-0213(87)80015-0

[11] Herrmann D. J., Chaffin R., Winston M. “Robins are a part of birds”: The confusion of semantic relations. Bulletin of the Psychonomic Society, 1986, vol. 24, no. 6, pp. 413–415.

[12] Chaffin R., Herrmann D. J., Winston M. An empirical taxonomy of part-whole relations: Effects of part-whole relation type on relation identification. Language and Cognitive Processes, 1988, vol. 3, no. 1, pp. 17–48. DOI: 10.1080/01690968808402080

[13] Gerstl P., Pribbenow S. Midwinters, end games, and body parts: A classification of part-whole relations. International Journal of Human-Computer Studies, 1995, vol. 43, pp. 865–889.

[14] Keet C. M., Artale A. Representing and reasoning over a taxonomy of part-whole relations. Applied Ontology, 2008, vol. 3, no. 1–2, pp. 91–110. DOI: 10.3233/AO-2008-0044

[15] Qilichev B. O‘zbek tilida partonimiya: Filol. fanlari nomz. ... diss. avtoreferati. Toshkent, 1997. (Ikkilamchi manba orqali: [19].)

[16] Сафарова Р. Гипонимия в узбекском языке (на материале общеупотребительных зоонимов): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Ташкент, 1990. (Ikkilamchi manba orqali: [19].)

[17] Bozorov O. O‘zbek tilida darajalanish: Filol. fanlari dokt. ... diss. avtoreferati. Toshkent, 1997. (Ikkilamchi manba orqali: [19].)

[18] Iskandarova Sh. O‘zbek tili leksikasini mazmuniy maydon sifatida o‘rganish (Shaxs mikromaydoni): Filol. fanlari dokt. ... diss. avtoreferati. Toshkent, 1998. (Ikkilamchi manba orqali: [19].)

[19] Saparova M. The problem of meaningful categorization of words relating to the noun group in the thesaurus of the Uzbek language. URL: https://journals.nuu.uz/index.php/1/article/view/2102

[20] Mustafaeva S. Meronymic phenomena between English and Uzbek languages. Xorijiy lingvistika va lingvodidaktika, 2024, vol. 2, no. 2, pp. 282–290. DOI: 10.47689/2181-3701-vol2-iss2-pp282-290